

OKRESNÁ PROKURATÚRA NÁMESTOVO
Hviezdoslavovo námestie 213, 029 01 Námestovo

Číslo: Pv 72/19/5507-20
EEČ: 2-41-183-2020

Námestovo 07.08.2020

U Z N E S E N I E

Trestná vec: obv. **XXXXX**

Trestný čin: prečin: nezaplatenie dane a poistného podľa § 278 odsek 1
Trestného zákona

Rozhodol: námestník okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Námestovo

Podľa § 215 odsek 1 písmeno b Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie
obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX

miesto narodenia: XXXXX

rodné priezvisko: XXXXX

trvalé bydlisko: 802, XXXXX XXXXX, Slovensko

väzba: nie

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- prečin: nezaplatenie dane a poistného podľa § 278 odsek 1 Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci

na tom skutkovom základe, že:

1/ ako živnostník, podnikajúci pod obchodným menom XXXXX, s miestom podnikania XXXXX 802, IČO: XXXXX, v lehote splatnosti a ani neskôr, nezaplatil XXXXX, pobočka XXXXX, poistné a preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie:

- za august až december 2011 po 46,06 € mesačne,
- za január až december 2012 po 107,66 € mesačne,
- za január až august 2013 po 55,02 € mesačne, za september 2013 v sume 42,18 €, za november 2013 v sume 11,00 €, za december 2013 v sume 55,02 €,
- za január až december 2014 po 56,35 € mesačne,
- za január až december 2015 po 57,68 € mesačne,
- za január až apríl 2016 po 60,06 € mesačne, za máj 2016 v sume 40,68 €, spolu tak za obdobie od augusta 2011 do mája 2016 neuhradil poistné na verejné zdravotné poistenie v sume 3.719,56 €,

2/ ako živnostník, podnikajúci pod obchodným menom XXXXX, s miestom podnikania XXXXX 802, IČO: 37044630, v lehote splatnosti a ani neskôr, nezaplatil XXXXX, pobočka XXXXX, poistné a preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie:

- za december 2016 v sume 29,06 €,
- za január až december 2017 po 61,81 € mesačne,
- za január až november 2018 po 63,84 € mesačne,

spolu tak za obdobie od decembra 2016 do novembra 2018 neuhradil poistné na verejné zdravotné poistenie v sume 1.473,02 €,

lebo tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Odôvodnenie:

Poverený príslušník Obvodného oddelenia PZ Zákamenné uznesením sp. zn. ORP-3/ZK-DK-2019 zo dňa 17. 04. 2019 podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol obvinenie XXXXX pre skutok, právne kvalifikovaný ako prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona.

Po skončení skráteného vyšetovania predložil poverený príslušník PZ prokurátorovi spis s návrhom na podanie obžaloby. Preskúmaním zabezpečených dôkazov som zistil, že je daný dôvod na zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného zákona.

Podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom od 01. 09. 2011, kto vo väčšom rozsahu nezaplatí splatnú daň, poistné na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie alebo príspevok na starobné dôchodkové sporenie, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Podľa § 17 Trestného zákona, pre trestnosť činu spáchaného fyzickou osobou treba úmyselné zavinenie, ak tento zákon výslovne neustanovuje, že stačí zavinenie z nedbanlivosti.

Podľa § 15 Trestného zákona, trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel'

a) chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, alebo

b) vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzrozmeneý.

Podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona, nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná.

Poverený príslušník PZ vychádzal pri vznesení obvinenia z predpokladu, že skutok, ktorý je predmetom trestného konania, možno celý právne kvalifikovať ako pokračovací prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona.

Podľa § 122 ods. 10 Trestného zákona, za pokračovací trestný čin sa považuje, ak páchatel' pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové

útoky toho istého páchatela spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchatela spáchať uvedený trestný čin; to neplatí vo vzťahu k čiastkovým útokom spáchaným mimo územia Slovenskej republiky.

Vo vzťahu k poisťnému na sociálne poistenie je zrejmé, že trestného činu nezaplatenia dane a poisťného podľa § 278 Trestného zákona sa páchatelia spravidla dopúšťajú pokračovacím konaním tak, ako ho má na mysli ustanovenie § 122 ods. 10 Trestného zákona. Ak je teda zachovaná časová kontinuita jednotlivých útokov pokračovacieho trestného činu, momentom, kedy je predmetný trestný čin prvý raz dokonaný, je márne uplynutie splatnosti tej zo série splátok poisťného, ktorou vznikne na poisťnom dlh väčšieho rozsahu v zmysle § 125 ods. 1 (alinea 2) Trestného zákona - 2.660,- €. Touto chvíľou vznikne, pri naplnení aj ostatných znakov trestného činu (subjekt, subjektívna stránka, keďže objekt je daný), trestná zodpovednosť páchatela.

Predmetom trestného konania je opomenutie živnostníka XXXXX nezaplatiť v lehote splatnosti poisťné a preddavky na zdravotné poistenie za mesiace august 2011 až september 2013, november 2013 až máj 2016, december 2016 až november 2018. Je zrejmé, že medzi splatnosťou poisťného za máj 2016 a december 2016 uplynulo šesť mesiacov. Tým sa zásadným spôsobom narušila časová kontinuita páchania pokračovacieho trestného činu, v dôsledku čoho skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania, nespĺňa ako celok kritériá, uvedené v § 122 ods. 10 Trestného zákona. Ide tu o dva skutky, vymedzené 58 útokmi za obdobie od augusta 2011 do mája 2016, so škodou 3.719,56 € a 24 útokmi za obdobie od decembra 2016 do novembra 2018, so škodou 1.473,02 €.

Z uvedeného právneho posúdenia skutkov vyplýva aj potreba ich samostatného posúdenia a rozhodnutia o nich. Pri druhom totiž treba zohľadniť aj samotnú výšku škody vo vzťahu k objektívnej stránke prečinu nezaplatenia dane a poisťného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona.

Na základe týchto skutočností konštatujem, že skutok v bode 2/ tohto uznesenia nenapĺňa znaky trestného činu, z dôvodu absencie zákonom predpokladanej výšky škody ako objektívnej stránky dotknutého prečinu.

Čo sa týka skutku v bode 1/, tu je situácia nepomerne zložitejšia a do úvahy je potrebné vziať viacero rozhodujúcich faktorov, ktoré majú vplyv na posúdenie subjektívnej stránky trestného činu a jeho závažnosti v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona.

Z dôkazných prostriedkov vyplývajú nasledujúce skutočnosti.

XXXXX vo svojej výpovedi uviedol, že sa zdržiava v Ostrave, je tam zamestnaný ako klampiar. Je si plne vedomý, že nezaplatil zdravotné poistenie za obdobie od augusta 2011 do novembra 2018, čím mu vznikol dlh voči XXXXX. Živnosť chcel už dávno zrušiť, ale vždy to odkladal, lebo sa nič nedialo. Nezrušil ju teda pre svoju ľahostajnosť. Nevie uviesť, aký príjem mal v roku 2011, nepodal ani daňové priznanie. V roku 2012 bol väčšinou bez práce a taktiež nevie uviesť, aký mal príjem. V roku 2013 nepracoval nikde, iba vypomáhal na stavbách na Slovensku,

no 24. 09. 2013 nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody, kde bol do 24. 11. 2013. Po prepustení bol bez práce, nebol evidovaný na úrade práce a nedarilo sa mu ani zohnať si prácu. V roku 2014 taktiež nemal stabilnú prácu, vypomáhal na stavbe a mesačne zarobil maximálne 300,- Eur. Za roky 2015 až do 03. 09. 2018 bol vedený ako zamestnanec v stavebnej firme XXXXX bol stavebný robotník s mesačným príjmom do 11.000,- Kč. Pracovnú zmluvu doložiť nevie, taktiež nevie uviesť, prečo si stále viedol živnosť, úplne na to zabudol. Od 22. 05. 2016 do 16. 12. 2016 bol vo výkone trestu odňatia slobody v Hrnčiarovciach nad Parnou. Po prepustení ďalej pracoval v tej istej firme, od 03. 09. 2018 doposiaľ pracuje v spoločnosti XXXXX, kde zarobí asi 12.000,- Kč. Nedosiahol taký príjem, aby mohol platiť zdravotné poistenie, sú voči nemu vedené exekúcie a plní si aj vyživovaciu povinnosť vo výške 200,- Eur mesačne, ktoré mu strháva zamestnávateľ. Jeho náklady na živobytie sú asi 9.000,- Kč mesačne.

Svedok XXXXX za poškodenú stranu uviedol rozsah neuhradeného poistného, vysvetlil tiež dôvody, pre ktoré obvinenému neúčtovali za rok 2012 poistné z minimálneho vymeriavacieho základu, ale sumu 107,66,- Eur mesačne, čo vlastne bola sankčná výška preddavku z priemernej mesačnej mzdy, vzniknutá následkom porušenia povinnosti podať zdravotnej poisťovni ročné zúčtovanie poistného. Toto ustanovenie bolo hneď v ďalšom období zrušené. Svedok predložil výkaz nedoplatkov v podobe podrobného salda.

Svedok XXXXX uviedol, že v roku 2015 zamestnal vo svojej firme GODIŠ, s.r.o., Zákamenné, obvineného XXXXX, tento pracovný pomer trval po celý rok a obvinený mal príjem 11.000,- Kč. Odvody za neho platili v Českej republike. Svedok nevedel, že obvinený má v Slovenskej republike živnosť, keby to vedel, bol by ho akceptoval aj ako živnostníka. Ďalej u neho obvinený pracoval ako u živnostníka od 01. 04. 2016 do 23. 05. 2016 ako tesár s príjmom 12.500,- Kč. Takisto s odvodmi platenými v ČR. Následne obvinený nastúpil do výkonu trestu, čo svedkovi ani nepovedal a keď sa to on dozvedel, ukončili s ním zmluvu. V roku 2017 obvinený za ním prišiel a pýtal sa zamestnať, tak ho svedok vzal do svojej s.r.o. od 01. 03. 2017 do 31. 07. 2018. Následne sa obvinený zamestnal v inej firme.

Obvinený je podľa výpisu zo živnostenského registra živnostníkom v stavebnej oblasti od 23. 06. 1999 za obdobie od roku 2011 do roku 2017 nepodal ako živnostník žiadne daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby. Okresný súd XXXXX voči obvinenému eviduje 15 exekúcií, z ktorých v šiestich prípadoch figuruje ako oprávnený XXXXX. Táto si dve svoje pohľadávky vymáha aj na Okresnom súde v Banskej Bystrici, exekúciami z roku 2018. Obvinený bol doposiaľ 5x súdom trestaný, naposledy rozsudkom Okresného súdu XXXXX, sp.zn. 6T/92/2012 zo dňa 10. 01. 2013, ktorý mu za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona uložil podmienený trest z ktorého si následne po premene vykonal obdobie od 22. 05. 2016 do 16. 12. 2016. Zároveň si od 24. 09. 2013 do 24. 11. 2013 vykonal trest uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava II., sp.zn. 5T/204/2007 zo dňa 11. 03. 2008. Priestupkovo v Slovenskej republike postihnutý nebol, obec XXXXX ho nehodnotí z dôvodu pobytu v zahraničí. Obvinený predložil potvrdenia o zamestnaní, potvrdzujúce výpoveď XXXXX, tiež pracovnú zmluvu, na základe ktorej pracuje v súčasnosti.

Z uvedeného je zrejmé, že obvinený žil v rozhodujúcom období minimálne od

augusta 2011 do decembra 2014 asociálnym spôsobom života. Úplne rezignoval na výkon živnosti tak, ako ho majú na mysli príslušné ustanovenia Živnostenského zákona, čiže pri jeho zabezpečovaní si príjmov absentovala akákoľvek sústavnosť, cieľavedomosť a prijímanie podnikateľského rizika. Vôbec nepodával ako živnostník daňové priznania, neuhrádzal ani len výživné a dokonca ani peňažný trest vo výške 8.000,- Sk, hoci to viedlo k výkonu náhradného trestu odňatia slobody na dva mesiace, neplatenie výživného má následne spôsobilo ďalší výkon trestu odňatia slobody na pol roka. Treba konštatovať, že všetky relevantné dôkazy z tohto obdobia nasvedčujú úplnej nesolventnosti XXXXX, ako aj skutočnosti, že existencia živnostenského oprávnenia u obvineného mala len formálny charakter, pretože žiadnu živnostenskú činnosť nevykonával, podľa všetkého jej ani nebol schopný.

Obdobie od 01. 01. 2015 do uväznenia obvineného dňa 22. 05. 2016, ktoré ukončuje skutok v bode 1/, nepostačuje samo o sebe z hľadiska výšky spôsobenej škody na vyvodenie trestnej zodpovednosti. Aj tu však treba uviesť, že obvinený ani v tomto období živnosť reálne nevykonával, zamestnal sa v Českej republike, pričom po zohľadnení oprávnených životných nákladov možno konštatovať, že jeho príjmy ani nepostačovali na uhrádzanie poistného.

Ustálená súdna prax celkom jednoznačne požaduje pri vyvodzovaní trestnej zodpovednosti za trestný čin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona dôkazy o solventnosti subjektu, ktorý je daň alebo poistné povinný uhrádzať. Zavinenie je obligatórnym znakom subjektívnej stránky každého trestného činu, trestný zákon vychádza z dôsledného uplatňovania zodpovednosti za zavinenie. Táto zásada patrí medzi základy, na ktorých je vybudovaná definícia trestného činu, čo napokon vyplýva aj z citovaného ustanovenia § 17 Trestného zákona.

Zavinenie sa pritom musí vzťahovať na všetky skutočnosti, ktoré sú znakom skutkovej podstaty trestného činu. Pokiaľ by sa zavinenie k niektorej z požadovaných skutočností nevzťahovalo, nie je daná subjektívna stránka trestného činu a preto je vylúčená trestná zodpovednosť páchatel'a. Záver o zavinení páchatel'a musí byť vždy preukázaný výsledkami dokazovania a musí z nich logicky vyplývať, pričom pri zisťovaní subjektívnej stránky trestného činu nie je možné dospieť k záveru o alternatívnom vzťahu páchatel'a k zamýšľanému následku.

Úmyselné zavinenie (subjektívna stránka) musí byť, ako znak základnej skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona, vždy predmetom dokazovania, pričom úmyselné zavinenie nie je možné automaticky vyvodzovať len z porušenia konkrétnej právnej povinnosti, v danom prípade povinnosti platiť splatné poistné). Skutočnosť, že nedošlo k zaplateniu poistného v deň splatnosti minimálne vo väčšom rozsahu, je totiž formálnym znakom objektívnej stránky trestného činu nezaplatenia dane a poistného, pričom znakom objektívnej stránky trestného činu nie je možné nahrádzať subjektívnu stránku trestného činu.

V danom prípade sa nepodarilo zabezpečiť jediný dôkaz o tom, že obvinený disponoval v rozhodujúcom období príjmom, ktorý by mu umožňoval platiť odvody na zdravotné poistenie. Skôr naopak doklady mapujúce životnú situáciu obvineného preukazujú, že bol v podstate insolventný, čo ho v konečnom dôsledku stálo 8 mesiacov osobnej slobody. Podstatnú časť obdobia uvedeného v bode 1/, prežil

asociálnym spôsobom života, vytváral si stále ďalšie dlhy a viedlo sa proti nemu viacero exekúcií. Za týchto okolností nemožno obvineného s úspechom postaviť pred súd, keďže niet dôkazu, ktorý by podoprel existenciu subjektívnej stránky trestného činu.

Ďalej považujem za potrebné uviesť, že aj v prípade, ak by boli formálne naplnené všetky znaky prečinu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona, nespĺňal by predmetný skutok kritérium závažnosti, požadované pre prečiny v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona. Toto konštatovanie vyplýva nielen zo skutočností, že dlh na odvodoch vznikol obvinenému z činnosti, ktorú reálne nevykonával, ale najmä z postoja a konania poškodenej strany.

Už zo znenia vyššie citovaného ustanovenia Trestného zákona je zrejmé, že stupeň závažnosti skutku nemožno exaktne vyjadriť v konkrétnych jednotkách. Zákon však uvádza taxatívny výpočet skutočností, ktoré majú na závažnosť prečinu vplyv a ktoré sú orgány činné v trestnom konaní a súd povinné vyhodnocovať pri svojom rozhodovaní o skutkoch, javiacich sa ako prečin. Ide o spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a.

Ako už bolo spomenuté vyššie, obvinený nikdy nepodal ako živnostník daňové priznanie, ročné zúčtovanie odvodov a nijako inak sa neprejavil, okrem vytvárania nových a nových dlhov. Konštatujem pritom, že minimálnu hranicu, požadovanú trestným zákonom v sume 2.660,- €, obvinený presiahol už v novembri 2014, no XXXXX nechala predmetný dlh narastať ďalšie štyri roky, kým podala trestné oznámenie, nevyvodzovala žiadne závery z vedomosti o výkonoch trestov u obvineného (okrem zníženia poistného). Ani z neúspešnosti niekoľkých súbežne vedených exekúcií. Obvinený pritom nielen neprispieval do systému, ale z neho za celé predmetné obdobie ani nečerpal, čo taktiež mohlo vzbudiť pozornosť pri posudzovaní jeho prípadu. Na papieri tak formálne narastal dlh z právneho vzťahu, do ktorého nik neprispieval ani nik nečerpal.

Ustanovenie § 278 ods. 1 Trestného zákona nemá primárne slúžiť ma primárne slúžiť na zabránenie špekulácií povinných subjektov, ktoré reálne disponujú príjmami, no pri rozhodovaní o ich použití uprednostnia vlastný prospech alebo partnerov z bežného hospodárskeho styku, pričom opomenul povinné platby do verejných fondov a takto získavajú nepoctivú výhodu na úkor fungovania zdravotnej starostlivosti a sociálneho systému. Takouto osobou však obvinený určite nie je, je to prípad v podstate chudobného človeka fungujúceho na okraji systému.

Som toho názoru, že v danom prípade je namieste zvažovať princíp trestnoprávnej represie ako posledného prostriedku – „ultima ratio“ iba tam, kde iné prostriedky ochrany práv fyzických a právnických osôb sú vyčerpané, neúčinné alebo nevhodné. Súdna prax po určitých protichodných tendenciách napokon ustálila, že princíp „ultima ratio“ síce nie je sám osebe dôvodom na upustenie od trestnej represie, s poukazom na formálny charakter zločinov a obzvlášť závažných zločinov, no pri prečinoch má význam pri skúmaní závažnosti skutku z hľadiska § 10 ods. 2 Trestného zákona. Ak štátne orgány aj poškodená verejnoprávna inštitúcia vedome ponechali obvineného, bez akéhokoľvek zásahu, celé roky (spolu 8 rokov!!!) porušovať jeho zákonné povinnosti, v prípade prečinu sa značne oslabuje záujem

spoločnosti na trestnoprávnom postihu obvineného.

Podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Bolo preukázané, že konanie XXXXX, rozdelené do dvoch čiastkových útokov, nevykazuje znaky trestného činu. Preto som trestné stíhanie obvineného zastavil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, do troch pracovných dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok. (§ 185 a nasl. Tr. por.)

Mgr. Vladimír Martinovič
námestník okresného prokurátora